

geruime tijd onbewoond te zijn geweest, maar dan verrijst er een nieuw stenen gebouw waarvan de uitbraaksleuven van drie muren nog vast te stellen waren. Hierbij blijkt dat de binnenste gracht niet meer gebruikt is en dat het nieuwe huis zelfs met de noordwesthoek over het talud van dit grachtje heen is gebouwd. Het nieuwe huis is minstens eenmaal herbouwd of grondig hersteld; de oudste baksteen meet $25 \times 12,5 \times 5,5$ cm, de jongere $21 \times 10 \times 5$ cm. Gezien deze afmetingen mag voor de eerste periode gedacht worden aan het derde kwart van de 14de eeuw, voor de herbouw aan het eerste van de 15de eeuw. De aardewerkscherven, die nu vooral in de buitenste gracht worden aangetroffen, geven een zelfde beginperiode en lopen door tot in de tweede helft van de 15de eeuw. Uit niets blijkt dat bij het huis een boerderijcomplex heeft gelegen; het stenen huis zal – ook in de oudste periode – waarschijnlijk bestaan hebben uit een kleine woontoren, met afmetingen zoals die van de 13de eeuwse kastelen Holy en Joffer Achtenwoning te Vlaardingen, zij het, dat ook aan het kleine stenen huis op een omgracht erfje te Capelle aan den IJssel herinnerd moet worden, dat aan de bouw van de grote woontoren in het einde van de 13de eeuw voorafging. Het oudste huis is kort na een grote overstroming gesloopt. Deze heeft waarschijnlijk vanuit de Bernisse plaats gevonden, waarbij een wiel ontstond, het haventje van Heenvliet, dat in latere jaren binnendijks is gedempt en nu het marktplein vormt. De dijk hier heet de Wioldijk, welke naam voor het eerst voorkomt op 28 januari 1389, wanneer heer Huge van Heenvliet wegens onlangs door brand geleden schade, vrijdom van tol verkrijgt voor de inwoners van zijn heerlijkheid, voor zover deze langs de Wioldijk wonen tussen de Ee en de woning van Kervinc Onvervaardensz., tot 50 roeden landinwaarts⁶⁾.

De polder Heenvliet telt ook aan de zuidwestzijde in de Konijnendijk en bij Comenwaard nog vier of vijf wielen; deze zijn echter van oudere datum, voordat de polder Rijswaard en Oud Hellevoet bedijkt zijn (dat wil zeggen voor 1287) en zijn ontstaan door overstromingen vanuit het Goereese Gat sedert 1214.

Binnen Heenvliet lagen een vijftal stenen huizen, aangeduid als Ravensteyn, Blicksteyn, Leeuwensteyn, Bleydesteyn en Wielensteyn. Het eerste is het huis te Heenvliet, de zetel van de heren van Heenvliet, het tweede, derde en vierde waren leenroerig aan de hofstad van Heenvliet, het laatste, gelegen tussen de markt en de kerk